

Η ποίηση του Πολ Κλοντέλ

Της **ΜΑΡΙΑΣ
ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ
- ΠΟΘΟΥ**

Πολ Κλοντέλ: «*Πέντε Μεγάλες Ωδές*» και ένας «*Υμνος για να χαιρετήσουμε τον Καινούργιο Αιώνα*». *Μετάφραση: Ματ. Σ. Ζουμπούλη. Ποιητική απόδοση, εισαγωγικό δοκίμιο, επίμετρο: Ε.Ν. Μόσχος. Εκδόσεις «Ίκαρος», 2000, σελ. 227.*

ΠΟΙΗΣΗ

Η αληθινή

ποίηση έχει μέσα της όχι μόνο το προφητικό στοιχείο αλλά και το διαχρονικό και το διανθρώπινο. Και είναι επίκαιρη σε κάθε στιγμή του ανθρώπινου βίου, συμβολική των ερημωμένων καιρών που βιώνει ο άνθρωπος, αλλά και των σωτήριων επιταγών που εγαγώνια εξαγγέλλει το πνεύμα. Αυτά τα στοιχεία της ποίησης διαθέτει ο τόμος «*Πέντε Μεγάλες Ωδές*» και ένας «*Υμνος για να χαιρετήσουμε τον Καινούργιο Αιώνα*», που επιμελήθηκε ο Ε. Ν. Μόσχος, αποδίδοντας με οξυδέρκεια και ευαισθησία τον ποιητικό λόγο, αλλά και πλουτίζοντας το βιβλίο με ένα διορατικό εισαγωγικό δοκίμιο και με εξίσου διαφωτιστικά σχόλια και σημειώσεις. Πρόκειται για μια ποίηση βιβλικής αγωνίας και ενατένισης του θείου, της Θείας Χάρης, ως έσχατης εξόδου από την κοσμική οδύνη.

Είναι εκπληκτικό το πώς ο Πολ Κλοντέλ, γαλουχημένος με τις αθεϊστικές τάσεις της εποχής του, δέχτηκε «σε μια στιγμή», όπως εξομολογείται, τη Θεία Χάρη και έγινε ένας ένθερμος υμνητής της πίστης του Θεού σε όλο το κατοπινό έργο του. Γεννημένος το 1868 στην Καμπανία, δέχτηκε την πρώτη αντιθρησκευτική μόρφωση στα επαρχιακά κολέγια της Γαλλίας, και στη

χαρακτήριζε μια ίδια θρησκευτική προσήλωση, έγραψε το 1942 στα «*Πειραικά Γράμματα*»: «Για την οδό προς Δαμασκό στάθηκε στον Κλοντέλ η γνωριμία του με το έργο του Αρθούρου Ρεμπό, όσο και αν αυτό φαίνεται αλλόκοτο. Ξεχνούν όσοι βλέπουν με παράξενο μάτι τέτοια όργανα μεταστροφής, το πόσο οι βουλές του Κυρίου είναι ανεξιχνίαστες και διαφορετικές στην κάθε ατομική περίπτωση».

Μετά τη μεταστροφή του ο Κλοντέλ έγραψε τα σημαντικά θεατρικά έργα του «*Ο Χρυσοκέφαλος*», 1989, «*Η Πολιτεία*», 1890, «*Η Ανταλλαγή*», 1893 και «*Η Μικρούλα Βιολαίν*», 1898. Έγραψε επίσης και μια ποιητική σύνθεση εμπνευσμένη από τον πνευματικό του βασιτισμό, αυτή τη θρησκευτική κρίση της πίστης που πέρασε, με τίτλο «*Στίχοι εξορίας*», 1895.

Οι «*Πέντε Μεγάλες Ωδές*» και ο «*Υμνος για να χαιρετήσουμε τον Καινούργιο Αιώνα*», γράφτηκαν στην αυγή του περασμένου αιώνα, σαν μια διακήρυξη της ώριμης πια θρησκευτικής του συνειδήσης, όταν ο ίδιος υπηρετούσε ως διπλωμάτης στην Κίνα και Ιαπωνία.

Στην πρώτη Ωδή που έχει τίτλο «*Οι Μούσες*» και είναι εμπνευσμένη από μια σαρκοφάγο του Λούβρου, ο ποιητής επικαλείται τις θυγατέρες του Δία που κινούνται σαν σε χορό τραγωδίας γύρω από τη μητέρα τους τη Μνημοσύνη. Στη δεύτερη Ωδή «*Το Πνεύμα και το Νερό*», που είναι γραμμένη στον κλειστό χώρο των τειχών του Πεκίνου, ο ποιητής οραματίζεται την απεραντοσύνη της θάλασσας σαν μια ελευθερία του πνεύματος και ένωση με τον Θεό. Στην τρίτη Ωδή, το «*Δοξαστικό*», υμνεί τη γέννηση του πρώτου παιδιού του, που είναι ο «*Σαρκω-*

κολέγια της Γαλλίας, και στη συνέχεια στο λύκειο του Μεγάλου Λουδοβίκου στο Παρίσι, όπου, όπως γράφει, είχε τελείως χάσει την πίστη του, συμπλέοντας με το ρεύμα του καιρού.

Εκείνο που δημιούργησε αυτήν τη «μεταστροφή» του, «Ma conversion», όπως την ονομάζει, ήταν η μελέτη των «Εκλάμψεων» του Αρθούρου Ρεμπό, καθώς και «Μια εποχή στην κόλαση». «Για πρώτη φορά τα βιβλία αυτά άνοιξαν μια χαραμάδα στο υλιστικό μου κάτεργο και μου έδιναν τη ζωηρή και σχεδόν αυθόρμητη αίσθηση του υπερφυσικού», εξομολογείται ο ίδιος. «Επιτέλους έβγαινα από τον βδελυρό εκείνο κόσμο του Ταιν, του Ρενάν και των υπόλοιπων Μολόχ του 19ου αιώνα».

Ο Παπατσώνης, που τον

ού του, που είναι ο «Σαρκομένος Λόγος» του Θεού. Η τέταρτη Ωδή, «Η Μούσα είναι η Θεία Χάρη», είναι ένας αγωνιώδης διάλογος με τη Μούσα, τη θεϊκή έμπνευση, και ο ποιητικός λόγος εδώ έχει τα σημάδια της επίδρασης που δέχτηκε από τον Πίνδαρο. Η πέμπτη και τελευταία Ωδή, «Το Κλειστό Σπίτι», συμβολίζει την εσωστρεφή τάση του ποιητή, την ενδοσκόπηση, την καταβύθιση στην εσωτερική γνώση και αλήθεια. Ακολουθεί ο «Ύμνος για να χαιρετήσουμε τον Καινούργιο Αιώνα», που γράφτηκε επίσης στο Μεγάλο Τείχος, το 1907, και που υφολογικά και ποιητικά συμπληρώνει τις Πέντε Ωδές.

Είναι ένα βιβλίο σημαντικό, μια φωνή αγωνίας, μια ποίηση που άντεξε στον χρόνο.